

DE GRONDWET.

1852

DONDERDAG 22 SEPTEMBER.

UITGEVERS-DIRECTEUREN:
JOH. NOMAN en ZONN, te 's Gravenhage.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:

Voor 's Gravenhage per 3 maanden 4.00
Voor de overige steden des Rijk 5.00.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indië:
VAN HAREN NOMAN en KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbehoortingen
per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het
abonnement f 60, Ned. Cour.

De Handelmaatschappij.

3de BALANS VAN DE NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ.

Op Ultimo December 1852. Tweede tijdperk.

DEBITEUREN.		CREDITEUREN.	
Rebelen en gederfde schepen der Nederlandsche Handel-Maatschappij	f. 18,000	Het kapitaal der Ned. Handel-Maats.	f. 33,549,875
Diverse Schepen	89,605	Interessen van de leeningen van 10 en 13 millioen O/Venn.	1316
De Staat der Nederlanden	10,000,000	Assurantie, premie, Eigen risico.	25,757
Huizen, pakhuizen en verders eigendom, zoo hier te Lande als in O. I.	755,267	Dividenden en Interessen van Aandee- len in de Ned. Handel-Maatsch. O/V.	8587
Buitenlandsche Debituren.	1,217,396	Dividend van aandelen als boven N/V.	87,168
Binnenlandsche Debituren.	7,825,738	Buitenlandsche Crediteuren.	700,810
Goederen naar Batavia, enz.	8,533,485	Binnenlandsche Crediteuren.	10,976,829
Goederen naar Batavia, enz.	117,082	Onverdeeld Avans (A°. 1851)	861
Effecten nominale waarden:			
1,000,000 3 pct. Inschr. Ned. Schuld.		Winst en Verlies.	f. 45,850,205
15,000 4 pct. Oblig. ten laste Overz. Bezitt.			8,130,190
40,000 3 1/2 pct. Cert. Am. Synd.	9,356,993		71
552,000 3 pct. Inschr. Ned. Schuld.			84
6,247,000 2 1/2 pct. Inschr. Werk. Schuld.			
2,415,875 Aandelen N. H. M. aandelen in diversas inrigtingen.	307,206		
Kas en Kasiers	10,814,677		
	f. 48,480,396		55

Amsterdam, Ultimo December 1852.
De Nederlandsche Handel-Maatschappij,
(Get.) DE MONCHY, President.
DE CLERCO, Secretaris.
Voor eensluidend afschrift:
De Secretaris der Nederl. Handel-Maats.
(Get.) G. DE CLERCO.

Ook deze balans leidt, even als de vorige, met betrekking tot het kapitaal en de daarmede behaalde winst, tot volgende resultaten:
de geheele winst f. 8,130,190.84
de winst, met die geleende som behaald en alleen bestaande in de 4 pct. renten, 400,000.00
waarmede, de renten stellende op 4 1/2 pct., is verkregen eene winst van 421,065.00
de daarmede behaalde winst is f. 2,509,125.84 [dus 16.27 percent.]

Uit dit kapitaal is aan den Staat der Nederlanden geleend f. 10,000,000.00
Van dit kapitaal van f. 23,549,875.00
belegd in effecten eene som van 9,356,993.94
Het handelskapitaal bedraagt dus: f. 14,192,881.06;
Dit de balans blijkt, dat de kas bedraagt f. 10,814,677.104; daar de Maatschappij sedert 16 April 1850 kas uitschotten meer behoeft te doen voor het Gouvernement, maar intendeel altijd fondsen van het Gouvernement opzich heeft, zoo zabet, gis, d'annas, tenate
van deze kas een groot gedeelte is reeds door den duur gebruikt en wordt niet meer gebruikt voor beleeningen, prolonga- en discontering, en mitsdien niet meer eigenlijken handel. Dit gedeelte bedende op f. 7,000,000.00
blijft het eigenlijke handels- f. 7,192,881.06;

De winst, met nevensstaande som van f. 7,000,000 behaald, is zeker niet te hoog geschat, wanneer men aanneemt, dat de rente doorgaans 3 pct. geweest is, en dus heeft bedragen 210,000.00
waarmede is verdiend f. 2,099,125.84 [dus 29.18 percent.]

De *Nederlander* van gister geeft het protest in dicht- en vorm tegen „Franschen overmoed“, geopen- in het Fransche regeringsblad, komt met niet minder genoegen, een dichtstuk dat door den verdienstelijken heer A. van der Esz, onder den titel van „Gekrenkt Bergevoel“, ezing van het bekende artikel in den Franschen is geschreven, 2000 heb. 1000 heb. — bevelen het onzen lezers aan; want het is een stuk, blijkbaar geschreven in het vuur der veront-

waardiging, door genoemd artikel in de vaderlandsie- vende borst des jeugdigen dichters opgewekt.
Zie hier den aanhef:
„Wat Frankrijks Staatsblad ook in driesten waan verkondigt,
Wat zwarte lozentiaal als zijns waarheid meldt!
Geen Hollandsch hart, dat zich aan Hollands roem bezondigt
En met verrukking spreekt van Keizers dwanggeweld!
Voorwaar, we zijn dien tijd van jammer niet vergeten,
Daar bloed ons menig wondt, die ons de tvingland sloeg,
Toen hij de bloem des volks, van d'rift naar roem bezeten,
Als voedsel voor 't kanon naar 't rookend slagveld joeg!“

En verderf
Met hoogened willen wij des aarden zult niet wagen
die voort, naar 't veldeling, hein in tenten had geplakt
„Nee, zoo ge iets meiden wilt van wat gij hier aanschouwt,
Verhaal van welk een geest ons leger is doorgloed;
Dat voor d' Oranjestam zijn liefde niet verlaanwt,
Dat vreemde heerschappij geschuwd wordt en verfoeid!“

Wenschelijk ware het, dat de Nederlandsche corres- pondent van het *Journal des Débats* de aandacht van den heer Armand Bertin vestigde op de „geestdrift“, die in Nederland is opgewekt, door de taal van den *Moniteur Français*, die zoo gaarne zou hebben doen gelooven, dat wij met reikhalzend verlangen naar eene herhaling van het tijdvak der Fransche inlijving zagen. Welligt zou het *Journal des Débats* daarin aanleiding vinden, om nieuwe hoofdartikelen over „Holland“ te schrijven.

TWEE PROEFJES UIT EEN „PROTESTANTSCH VOLKSBLAD“ TEN BEWIJZE HOE VAN DIE ZIJDE eendragt, ver- draagzaamheid en liefde GEZAAD WORDT onder de zonen van het lieve Vaderland.

„Wat voordeel verschaft ons Limburg en wat sympathie gevoelen wij voor het eigenlijk Noord-Brabant? Limburg is niet eens eene Nederlandsche provincie, maar een hertogdom, dat even als het groothertogdom Luxemburg als domein van het keizer- rijk, domus kost, zoo wij ons niet bedrogen, een schatkist meer dan een miljoen. En wat het eigenlijk Noord- Brabant betreft, met zijne dorre heidevelden en fanatieke bevolking, wij geven het gaarne present aan wien het wil hebben, ons tot last in meer dan één opzicht. Het kost ons veel om het oplevert. Laat men de streken, die vroeger tot Holland hoorden, er afnemen en weer gelijk van ons bij Holland voegen, dan moge het overige Noord-Brabant, „op zich zelf staan en den naam van republiek van hertogdom, van koning- of keizerrijk aannemen en zamen tot zijn opperhoofd verkiezen.“ (Afschrift van 10 September.)

Zwijgt dat, bidden wij, van onze bisschops- Nogmaals, „het is de geest van de „antipathie“ genoemd; goed. De „antipathie“, waarvan hier sprake is, is bij de Neder- landsche Protestanten diep, onuitroepbaar diep geworteld en met hun protestantisme als in een gegroeid. Wilt gij hun die „antipathie“ ontnemen, welan ontnemt hun dan hun protestan- tisme, dat is hun Christendom en hunne vaderlandsliefde.“ (DE FAKKEL van 16 September.)

Vermelding dier regelen, maakt protest onnodig. Wij zijn daarbij benieuwd te weten, wat over dat blad het oordeel is van den Heer van DAM VAN ISANIE. En de *Nederlander*, waaraan dat blad zich aansluit en met „vriendelijk woord“ toereeft, dat zij zamen op een goeden voet staan — dat is de eerste teeltke versending van het blad, dat de „antipathie“ ontnemen. Wel mogen echter daarbij van de „antipathie“ zooge- naamd „protestantsch“ volksblad sympathiseren; be- denken of inderdaad ook hun Christendom, hunne vaderlandsliefde is, „weerein“ afkeer; HAAT; — en of dat blad een tolk mag heeten van het Nederlandsche protestantisme! Tevens moge daarbij niet vergeten worden, welk aandeel dat blad en zijne begunstigers aan de April- beweging gehad hebben.

„Redeneringen zijn goed, maar de feiten moeten staan blijven.“
„Waarom mogen of kunnen de leeraren onderscheidene latijnsche scholen of gymnasia te lande niet deelen in het Pensioenfonds voor de lijke ambtenaren? Het is eene vraag, die ons meermalen voorstelden, en waarop wij reeds vol- doend antwoord ontvingen. Dit antwoord is, dat de voor ons onverklaarbaar, dat de „antipathie“ van het door niemand betwist wordt.“

Het Kon. besluit toeh van 15 November 1836, Staatshandl. n. 24, houdende vaststelling van het pensioen van de verleenen van ambtenaren en burgerlijke ambtenaren, de wet van 9 Mei 1846, Staatsblad n. 24, zijn in dit geval zoo duidel. mogelijk.

Art. 1 dier wet zegt: Ten laatste van den staat, onder pensioen verleend aan de burgerlijke ambtenaren enz.

Art. 2 Als burgerlijke ambtenaren worden beschouwd zij, die, al dan niet uit kante der wet, door of van wege den Koning benoemd, van vaste aanstellingen zijn voorzien, en wier wedden of belooningen uit de staatsinkomsten gekwet worden.

Art. 14. Alle burgerlijke ambtenaren zijn verplicht, ten behoeve van den staat, een gedeelte hunner wedde of belooning bij te dragen.

Deze drie artikelen geheel met elkander in verband staande, bevatten voorzeker geene bepaling strijdig met de vereischten voor leeraren aan onze latijnsche scholen. De meeste van zoodanige leeraren worden door den Koning of den Minister, en dus door of van wege den Koning, als burgerlijke ambtenaren van eene vaste aanstelling voorzien, en hunne jaarwedden meestal geheel of gedeeltelijk uit de staatsinkomsten gekwet. Zij zouden krachtens het aangehaalde art. 14 verplicht zijn, ten behoeve van den staat een gedeelte dier wedde bij te dragen. En echter blijven zij van het genot van het pensioenfonds verstoken, omdat men het gedeelte hunner jaarwedden, ten behoeve van den staat, weigert aan te nemen.

Redeneren wij verder, dan komen wij nog tot een grooter besluit, en dan hebben sommige leeraren aan onze latijnsche scholen enz., niet alleen aanspraak, recht op pensioen, maar zelfs op het behoud van het laatste door hen genoten tractement.

Inderdaad art. 48 der meermaals aangehaalde wet van 9 Mei 1846 zegt: Het pensioen van hoogleeraren aan 's Rijks hoogeschoolen en daarmede gelijkstaande instellingen van hooger onderwijs, die voor den 1en Mei 1837 als zoodanig in dienst waren en op den ouderdom van zeventig jaar aftreden, staat, ongeacht hunnen diensttijd, gelijk met het laatste genoten tractement.

Velen ongetwijfeld zullen ons tegenwerpen, dat de latijnsche scholen, gymnasia enz., geene instellingen van hooger onderwijs zijn, doch wij maken ons sterk, het tegendeel in een volgend nummer te betoogen, en beweerden dienvolgens ten slotte, dat de leeraren aan onze openbare latijnsche scholen, onder welke benaming die ook bestaan, krachtens de wet van 1846 recht hebben op pensioen, en zij, die in de rij vallen van voorstelgenoten tractement, — als zijnde de latijnsche scholen, ingevolge de tegenwoordig nog van kracht zijnde wetten op het hooger onderwijs, van 2 Augustus 1815 n. 14 niet anders te beschouwen dan als instellingen van hooger onderwijs.

*) Logeenden.

Nederlanderachtigheden.

Wij schreven: — In welkigt — zegt de Nederlander van 1 September — voor de vestiging van den aartsbisdompelijkken zetel te Utrecht goedkeuring verleend? —

Wat wil het orgaan der partij, die reeds aan zoo veel verandering in ons vaderland medeplichtig is, daarmede bedoelen?

Het strijdt niet alleen door Rome mededeeling is, — dat er zelfs overleg heeft plaats gehad, — dat wat meer de spekulatiegeest is, —

Het strijdt met alles wat behoud inwonenden gansen loop der zaak.

De Nederlander is tot verklaring zijner woorden verplicht, of zij zullen geacht worden te behelzen eene dier insinuaties, die een blad ontveenen.

De Nederlander heeft zelfs erkend dat de usantien der drukpers tot antwoorden dwingt.

Waarom zwijgt zij na?

Of behoort zoodanige insinuaties tot de eigenaardigheden der politiek van dezeraijds, welke ook voor eene wet kan zijn, welker medeelen met bekromping worden te ontmoet gezien, die teleurstelt, en verblind?

De Nederlander beschuldigt ons de omverwerping van het ministerie te beoogen.

Het is onnoodig de onbillijkheid van het verwijt, door het onvrijzinnig orgaan, ons gedaan, gedurig in het licht te stellen.

Maar wij ontkennen niet te gelooven, dat revolutionair kunst- en vliegwerk, zoo als in de grillige Aprilmaand gezien is, aan eene ministerie groote waartorgenen van onwankelbaarheid aanbrengt.

Indien wederstand echter aan een wetsontwerp, de onvrijzinnigen reeds doet uitroepen, dat men niets dan omverwerping van een bestaand ministerie bedoelt, wat moet dan wel gedacht worden van de bedoeling die voortvleekt

onvrijzinnigen, die er zich op beroemen drie jaren lang ministerie Thonissen te hebben gehad? (2) —

land n. 9846) in den naam van den GROEN v. RINSMA reeds door de Kamer van den ministerie van Binnenlandse zaken.

Lang ontschikt tegen opstellen, onder andere, hadde ingesloten werden.

Wij hebben reeds Wij hebben reeds de wet ontschikt, verbittert, teleurstelt, als wet geene waarde heeft en beter wordt afgetrokken.

Gij waart er voor, ofschoon zij is eene politieke feil, verbittert, teleurstelt, als wet geene waarde heeft en beter wordt afgetrokken.

Wij hadden, in ons No. 97, gevraagd: „Is de demonstratie, in 1848 te 's Hage bijv. gedaan, meer revolutionair geweest, dan de, in 1853, door de Nederlander goedgekeurde plegtige optocht in Utrecht? Strekten niet beiden, om hulde te brengen aan den Koning?“

De Nederlander antwoordt met een citaat uit de „Anti-revolutionnaire fragmenten van 1849,“ van den volgende inhoud:

„Er mogen ook in Nederland manifestatiën en demonstratiën geweest zijn, zij waren voorzeker geen openbaarmaking van nationaal gevoel. Dit slechts hebben zij (tot onze leering, zoo ik hoop, voor het vervolg) getoond, dat men, in elke groote stad, ook in 's Gravenhage, met blaauwboekjes, vlaggen, flambouwen, veel drank en eenig geld, een optocht kan organiseren en een straatruoer te weeg brengen, gevaarlijk, wanneer de poging, die op zich zelve niets beteekenen zou, geenerlei weerstand ontmoet te de versterking van het koninkrijk, wanneer het afgevan boven, op een oogeblik, dat zij in dubbele mate wordt vereischt, ten eenemale gemist wordt.“

Wij hadden zulk een antwoord niet durven verwachten.

* De Nederlander verhaalt (No. 989), dat „zoo ver hem bekend is, enkel anti-revolutionairen van het volk afstand hebben gedaan.“

Het wordt gezegd tot adstructie van een verwijt over onze onbillijkheid, dat wij niet hebben verkondigd, dat de anti-revolutionnaire partij verlangt... „de vrijheid der gemeenten tegenover het wereldlijk gezag.“

Het laatste hadden wij uit de stemming der „vrienden“ voor de bewuste wet van „bedwang,“ niet opgemaakt.

Wij hebben er ons tegen verklaard, omdat wij zijn voor vrijheid; ook der kerk, en tevens in de kerk. — Vooral opzigtens het laatste staan wij dus lijnrecht tegen de „vrienden“ over.

Tot bewijs van de ongegrondheid der aanklagt, haast wij de historische regten te vermelden.

Wij hopen weldra in de gelegenheid te zijn, er bij te kunnen voegen, dat de anti-revolutionairen hunne vrijgevigheid ook tot de tiendregten hebben uitgestrekt.

* Wij vroegen waarom de „heeren dezeraijds“ voor de wet stemden, terwijl na de aanneming van de wet, van de wenschelijkheid harer intrekking werd gewaagd, naar het zeggen is „om te doen uitkomen, hoe weinig waarde door hen aan de wet als wet gehecht wordt.“ De Nederlander (No. 909) antwoordt:

„Omdat zij niet verlangden behalpszaam te zijn ter omverwerping van het Ministerie en ter schijnbare misprijzing door de Staten-Generaal van de veerkracht, waarmee de Natie den vrijzinnigen zoo wel als den ultra-montaneischen overmoed gestuit heeft.“

Zie de groote billijkheid der „vrienden“. Wanneer hebben wij de omverwerping van het tegenwoordig ministerie gewild? Wij hebben het tegendeel gezegd, wij doen het nog om dezelfde reden. Wij verlangen niet, dat dit ministerie aftrede. *)

Maar partijdigheid benevelt ons oog niet zoo zeer dat wij alleen om een ministerie te ondersteunen, een ontwerp goedkeuren, welker wetwording wij door intrekking hoopen belet te zien.

Om personen geven wij het land geene wet, die wij zelve erkennen dat eene politieke feil is; die teleurstelt en verbittert, welke voor de toekomst bezorgdheid wekt.

*) In antwoord op de Nederlander van 2 September „overwerping der wet zou de oorzaak wekkigt eener ministerieele crisis geweest zijn“, schreven wij in n. 94: „Wij geloofden nooit dat daarvoor vrees zou bestaan.“

„Geloofde de Nederlander in ernst, ook voor de oproepingen van den heer Lichtenveldt, dat de tegenwoordige ministers zich de opoffering, om aan het bewind te blijven, niet zouden willen getroosten?“

„Het nog te te de Nederlander, die om de quanten der periodieke drukpers, zich tot antwoorden verplicht rekent, op deze vraag het antwoord nog schuldig gebleven.“

Zachte stemmen.

De „Nederlander“ komt aan de natie, naar gelang de omstandigheden wijst, meer en meer verdacht voor.

Reeds bij velen begint thans haren inderdaad revolutionairen te vallen.

De Nederlander met leede oogen. Daarte wil zij vallen.

Reeds zegt zij, No. 987 „dat de natie, toen bruik maken van een grondwettig recht, aan de oheid niet de wet te verwerpen, maar eene nuttige les gaf.“

In n. 987 was de waschpartij van den mor voortgezet: „dat was eene ontboezeming niet revolutionairen, maar in populaireren vorm.“

Het is niet onaardig bedacht; ieder zal er de in erkennen, welker puntigheid onovertreffbaar is. Maar, na de regmatige hulde aan de vernul wending verleend, zal men moeten erkennen, dat „ontboezeming in populaireren vorm,“ welbezien, grootste gelijkenis heeft op de dwingende kracht ee ruwe volksstem, die tot veranderingen noopt.

Volgens de Nederlander (n. 989) was de aprilbe ging niets dan eene „ontboezeming in populaireren vorm.“

Wij ontkennen geenszins, dat in die dagen de populaire wind, die men vele boezems hoorde ontschieten gering is geweest.

Maar is dit geruisch, om niet van gebiaas te spreken ook nog niet later, bijv. in de oogstmaand vernomen?

Zonder de aprilvragen was de tegenwoordige vermelding ministers niet op het kussen gekomen.

Niemand, die opregtheid wil betrachten, of hij daarin met ons instemmen. Duidelijk bewijs, dat de homogeniteit van het ministerie met de groote meerderheid der natie slecht accidenteel is verbroken.

Buitenland.

FRANKRIJK.

Het kamp van Satorij, op den 24 dezer opgebroken worden. De keizer zal, alvorens naar het noorden vertrekken, nog een divisie in oogenschouw nemen men zegt dat Z. M. in de tegenwoordige omstandigheden, slechts ongaarne Parijs verlaat.

— In het departement van de Herault, alwaar republikeinsche en socialistische partij den meesten genstand tegen het invoeren van den tegenwoordigen staatsvorm heeft geboden, zijn dezer dagen, bij de gemeenteraden, drie gemeenteraden van de verkiezing van 's keizers jaardag niet hadden willen deelnemen. Men weet, zeer de verkiezing dier raden onder dan invloed regering staat.

— Het stedelijk bestuur van Marseille had krachtig verzet tegen een bij de regering aanhang plan, om aan eene groote maatschappij concessie verleenen tot het oprigten van handels-entrepots in voornaamste handelsplaatsen des lands. Thans wordt bericht dat het gemelde bestuur zelf concessie van regering heeft verkregen, om zoodanige wijziging stand te brengen.

— De koepel van het invakke geslacht te Parijs op nieuw verguld worden. Men berekent, dat dit, behulp der middelen, die de scheikunde thans over vest, voor 300,000 frans zal kunnen geschieden, wijl het onder de regering van Lodewijk XIV en der die van Napoleon I een millioen heeft gekost.

DENEMARKEN.

Men spreekt er altijd van, dat de Koning af van den troon wenschte te doen, en wel zooder nieuwe schikkingen, die na het betagelen van opstand in de Hertogdommen, ter verzekering van eenheid en ondeelbaarheid der Deensche monarchie gemaakt zijn, ten volle in vermindering gebracht, een nieuwe grondwet voor eigenlijk Denemark (die reeds aan den Rijksdag voorgedragen is), alar die voor de gansche monarchie, tot stand gebracht zouden zijn. Dit gerucht verdient echter algeens betigting; dit is evenwel zeker, dat de Deensche regering zich haast, aan de nieuwe regeling der kroonvolg gelijk die thans in overleg met de groote vergadering en met goedkeuring der Deensche volksvertegenwoordiging vastgesteld is, haar beslag te geven. Zoo we uit Kopenhagen van den 15 dezer gemeld, dat Prins Christiaan van Gluckshurg reeds al de regten onderscheidingen van erfgenaam der kroon worden geven, hoewel de kroon van den regerenden Koning niet onmiddellijk op hem overgaat. Aan het legbevelen, den Prins dezelfde eer te bewijzen als de overige leden van het koninkrijk, het geslacht, dat uitgenoodigd worden, hem in hare woorden begrippen; en onder voorbehoud van de goedkeuring der Rijksdag, te hem reeds een inkomen uit schatkist toegelegd.

— Men weet, dat Oostenrijk onlangs bij de Bondsvergadering zens verandering ingedragd had.

teruggave der kosten, die het heeft aangewend tot de militaire bezetting van Holstein en tot bevestiging van het regelmatig gezag der Deensche regering in de herzogdommen. Denemarken heeft tegen die vordering bezwaren ingebracht, en de zaak is nog aanhangig. Intusschen wordt zelfs door een Duitsch dagblad, dat niet ten gunste der Deensche regering gestemd is, opgemerkt, dat de Bondsvergadering welligt naar strikt recht, maar geenszins naar billijkheid, de teruggave kan eischen van kosten, gemaakt tot demping van eenen opstand, die, zonder aanmoediging en ondersteuning van de zijde der Duitse Bondsoverheden, nooit de aanwending van zulke dwangmaatregelen, zou vereischt hebben.

SPANJE

De Cortes zullen waarschijnlijk niet vóór December worden bijeengekomen.

TURKIJE

In de vorige dagen slechts beschouwingen en geruchten over de Oostersche zaken hebben opgeleverd, zoo vindt men heden verscheiden belangrijke stukken en feiten te vermelden.

Vooreerst behoort daartoe de dépêche, door den graaf van Nesselrode aan den hertog van Saxe-Coburg, gezant van Rusland bij het Weener gezant, ten einde de weigering van keizer Nikolaas de voorwaarden van de Porte kenbaar te maken.

Dit stuk is met onmiskenbare kracht van redenering, ofschoon dan niet zonder gematigdheid van uitdrukking, opgesteld. Volgens den keizer van Rusland wordt te kennen gegeven, dat de verklaringen in vorige Russische nota's geenszins hadden moeten doen zien, dat de Russische regering vast bij hare besluiten bleef; dat zij zonder een woord te veranderen in het Weener ontwerp daartoe was toegetreden; dat zij de door de Porte voorgestelde veranderingen thans niet in de bijzonderheden zou onderzoeken, maar zich voorbehoudt, dit in een nader staatsstuk te doen; dat hier alleen te onderzoeken valt of, indien de keizer zijnerzijds opgegeven heeft, dat de Porte dit harerzijds doe, en Rusland aldus in eene aan Turkije ondergeschikte stelling geplaatst worde; dat dit met Ruslands waardigheid zou strijden. Het heeft door het aannemen van het Weener ontwerp blijk gegeven van zijne zucht om aan de ongerustheid van Europa een einde te maken, de zaken tot eene beslissing te brengen. Maar dat was in de onderstelling, dat het bedoelde ontwerp ook zonder tegenkanting door de Porte zou worden aangenomen; het was in dien geest, dat Oostenrijk het zelfs af te ultimatium had beschouwd, waarin niets meer te wijzigen viel, en dat het van zelf zou vervallen, indien die poging ter bemiddeling werd afgeslagen. Rusland ziet maar één middel om aan de vertraging, welke van de handelwijze der Porte het gevolg kan wezen, een einde te maken, het is, dat Oostenrijk en de overige mogendheden bond en krachtig aan de Porte verklaren, dat zij de bedoelde weg, die tot een onmiddellijk herstel der verhouding van Turkije met Rusland konde leiden, had afgeslagen, zij de voortvereffening voortaan aan de Porte alleen overlaten.

Wij gelooven (zegt verder het Russische staatsstuk) dat, zoodra de mogendheden eenstemmig die taal tot de Porte zullen houden, de Turken naar den raad van Europa zullen luisteren, en dat, in plaats van op den bijstand van Europa in eene worsteling tegen Rusland te rekenen, de Porte de nota zal aannemen zoo als zij ligt, en niet langer hare stelling zoo ernstig in de waagschaal zal stellen, om zich de bekrompene voldoening te verschaffen van eenige uitdrukkingen te veranderen in een staatsstuk, dat wij zonder bedenking hebben aangenomen.

Van twee zaken is er ééne mogelijk: of dat de veranderingen, welke de Porte vraagt, zijn gewigtig, en dan is het zeer aanvaardbaar, dat wij weigeren, er onze toestemming aan te geven, of dat zij zijn ongewigtig, in welk geval de Porte, zonder noodzakelijkheid, daarvan hare aanneming doet afhangen.

Om het vorengaande kortelijk bijeen te trekken, zal ik zeggen: het ultimatium, dat te Weenen is opgesteld, is het onze niet, het is dat van Oostenrijk en der mogendheden, die het vooraf overwogen en aangenomen hebben, er den oorspronkelijken tekst van hebben veranderd, en het aannemelijk hebben geoordeeld voor de Porte, zonder dat hare belangen of hare eer er eenigzins door konden lijden. Onzerzijds hebben wij al gedaan wat in ons vermogen was, om noodeloze verdragingen tegen te gaan door het nalaten van alle tegenvoorstellingen, toepassing van ons woord onderworpen. Niemand zal dat getuigenis van oprechtheid aan den keizer ontkennen. Nadat hij langere tijd de mate van inwilligingen had uitgeput, zonder dat de Porte er tot dusverre eene heeft gedaan, zal Z. M. niet verder gaan, zonder zijne geheele stelling in gevaar te brengen, en zonder zich bloot te stellen, zijne betrekkingen met Turkije onderongunstige

teekenen, te hervormen, welke daaraan allen stevigen grond, voor het vervolg zouden ontnemen en onmisbaar eenen nieuwen en bepaalde breuk zouden veroorzaken. Zelfs zouden in dit oogenblik nieuwe inwilligingen, betrekkelijk de voorwaarden, door de Porte verleend, tot niets leiden, want wij zien uit uwe dépêches dat de Ottomaansche regering slechts onze aanneming van de veranderingen in het Weener ontwerp afwacht, om hare onderteekening van nieuwe voorwaarden afhankelijk te stellen, en insgelijks de zending van den gezant, die de bedoelde onderteekening naar Petersburg moet overbrengen. Wij zien eindelijk uit uwe dépêches, dat de Porte reeds onaannemelijke voorstellen doet betrekkelijk de ontruiming van de Vorstendommen. Wat laatstgemeld punt betreft, kunnen wij niet anders dan ons gedragen aan de verzekeringen en verklaringen vervat in onze dépêche van den 10 (22) Aug. en herhalen, dat de aankomst te St. Petersburg van den Turkschen gezant, die de Oostenrijksche nota onveranderd zal overbrengen, voor ons genoegzaam zal zijn om aan onze troepen terstond het bevel te geven, ten einde de grenzen weder over te trekken.

De Vertegenwoordigers ter conferentie te Weenen hebben, ingevolge deze verklaring van Rusland, den 17 een voorstel, om bij een gezamenlijk comité de Porte gerust te stellen, ten aanzien van hare bezorgdheid over de strekking der Weener voorstellen, werd verworpen. De graaf van Buol, de Oostenrijksche minister, heeft verklaard, dat hij den Oostenrijkschen gezant te Konstantinopel last had gegeven, om alles in het werk te stellen, ten einde de onvoorwaardelijke toetreding van de Porte tot het oorspronkelijk ontwerp te erlangen. Pruisen zou zich in dat opzigt bij Oostenrijk hebben gevoegd. De vertegenwoordigers van Frankrijk en Engeland mochten daarop gelijksoortige verklaringen hebben afgelegd, ofschoon dat, later eenigzins in twijfel is getrokken, wat Engeland aangaat. Welligt dat zekere verdeeldheid, die nog in het Engelsche ministerie over de Oostersche zaak zou bestaan, tot weifelingen nopens de aan den Britschen gezant te geven nieuwe voorschriften heeft aanleiding gegeven.

En nu de berigten uit Turkije zelf. Het nieuwe manifest van den Sultan heeft het licht gezien. Het is minder oorlogzuchtig dan men had verwacht, doch krachtig van toon; eerst vindt men een verhaal van het gebeurde, ter zake van het Weener ontwerp en van de beweegredenen der Porte, om er veranderingen in voor te slaan; daarna bevelst dit stuk de verzekering, dat de Porte tot het uiterste toe zal volhouden in de eervolle houding, die zij heeft aangenomen.

Overigens blijft de stemming der gemooderen in Konstantinopel oorlogzuchtig. Niet alleen, dat men aldaar schotsehriften aanplakt, maar men toekent openlijk adressen aan den sultan, om tegen den vijand op te trekken, zonder langer op de hulp van Engeland en Frankrijk te rekenen, die getoond hebben, dat men zich niet op hen verlaten kan.

Lord Redcliffe, de Britsche gezant, schijnt over dezen staat van zaken zeer verlegen, daar volgens de geruchten hij alleen steeds het binnenzelen van de vloot in de Dardanellen heeft toegestaan, hetgeen door den Franschen gezant, sedert langere tijd verlangd was. De indruk daarvan heeft den Britschen gezant allen inzicht op de Turksche houding doen verliezen, zoodat in Engeland men dit men daarover verstaand, zoodat de *Morning Chronicle* over de Turksche zaak den voorname leidsman zijner partij, lord Aberdeen, is ontvallen, en men dit als een bewijs te meer aanmerkt, dat die staatsman of tot krachtiger maatregelen de toevlugt zal moeten nemen, of de plaats voor een ander zal moeten innemen.

Men kan echter niet ontveinzen, dat de wensch tot behoud des vredes bij de Engelschen tegenwoordig alles overwegende is; dat zij daarom het uiterste nog zullen inspannen, om den krijg te verhoeden, ofschoon men in Engeland de meening toegedaan is, dat Turkije ongetwijfeld de Dardanellen zal openstellen, zoodat het Parlement niet vergaderd is, daar anders hevige woordenwisselingen ligt de moeilijkheden van het oogenblik zouden kunnen veranderen. Een bericht uit Londen, van den 19, zegt, dat, indien onverhoopt de oorlog mocht uitbreken, het besef van rechtvaardigheid en eergevoel der Engelschen hen zouden kunnen drijven, om, ten behoeve der Porte, tusschen beide te treden. Daarom juicht men de pogingen der regering toe, om nog alle middelen tot afwendig van den krijg in het werk te stellen. Voor het overige, eerlang zullen de staatkundige herfstbijeenkomsten plaats hebben, en zal men de Oostersche zaak in alle rigtingen van Engeland eene nieuwe plaats in de beraadslagingen zien innemen. Lord Palmerston zal, zegt men, niets doen om het kabinet uit de moeilijkheid te redden, waarin, zins inziens, eene te inschiktelijke politiek het gebragt heeft.

Het Keulse dagblad doet in een vertoef tegen de Russische nota, — waarvan het overigens den krachtigen redeneertrant oerent — uitkomen, dat de keizer van Rusland in dat stuk alleen van Oostenrijk spreekt,

en niet van de overige leden des Constaats. Het is niet nalaten ook in Engeland en Frankrijk een minnaars aangenamen indruk voort te brengen.

Uit Egypte meldt men, dat de staat des lands rustig en de oogst overvloedig is. De koning was hoog gestegen. Allerwege werden troepen verzameld, weldra zou het leger op het dubbel van den gewonen voet zijn gebragt.

Abbas-Pacha, was steeds zeer lijdende; hij had zich niet naar de kust van de Rode zee begeven, zoo als eerst het voornemen was geweest.

Alle troepen zijn uit Syrie afgetrokken, zoodat, indien aldaar onlusten uitbraken, zij moeijelijk zouden kunnen onderdrukt worden.

De *Times* van den 19 is weder eenigzins ten voordeele van Turkije gekeerd, in zoo verre dat dit blad doet uitkomen, dat Rusland in den grond der zaak geen regten heeft doen gelden; dat de bijzondere verdragen, waarop het steunt, niet geschonden zijn; en dat de loop der gebeurtenissen welligt spoedig alle onderhandeling zal verbodig maken, daar de legers der gelijks aangroeijen en de volken meer tegen elkander verbitterd worden.

De *Times* stelt Rusland alleen verantwoordelijk voor de gebeurtenissen, die het niet de wensch zal hebben gebragt, zonder recht of reden, zoo dat de verzoerende woorden, die het nu en dan heeft doen hooren, door de daad worden wedersproken.

CHINA

Er zijn berigten tot den 27 Julij, die geene verandering in de weerszijdsche stelling van de regering en de opstandelingen doen kennen. Men verzekert thans stellig, dat laatstgemelde niet zoo zeer het Christendom belijden, dan wel een mengsel van verscheiden godsdiensten, waaronder nog vele sporen van het Heidendom. Intusschen is het altijd een voortgang bij de louterheid der begrippen van de groote menigte der bevolking in China.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Eerste Kamer.

ZITTING VAN WOENSDAG, 21 SEPTEMBER.

In deze zitting heeft de Voorzitter kennis gegeven, dat in de afdelingen gekozen zijn: 12 tot haren voorzitters de heeren van Nispen van Pannekoek, Bozman, Martens van Sevenhoven en Blankesteijn; 3 tot hare ondervoorzitters de heeren van Businga, Borski, Insinger en van Swinderen; en 3 tot leden van de commissie, belast met het opstellen van een ontwerp van adres, in antwoord op de Troonrede, de heeren van Ehsing, van Huisman van Rhenishuizen, Insinger en Lols.

Reeds is die Commissie met hare taak bezig. Het door haar opgemaakte ontwerp is reeds in de afdelingen verzoeken aan de afdelingen, om hunne bijdragen te zenden, zoodat de zitting van de Commissie der huishoudelijke zaken, die heden is aangevangen, de beraadslaging der afdelingen zal worden afgebroken.

De avond ten half acht ure zal de Commissie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, belast met het aanbieden aan den Koning van de gisteren opgemaakte lijst van kandidaten voor het Voorzitterschap der Vergadering, gedurende de tegenwoordige zitting, bij Z. M. worden toegelaten, om zich van hare taak te kwijten. Men verwacht, dat Z. M. spoedig eene keuze zal doen. De Tweede Kamer zal morgen ten 2 ure vergaderen, in welke zitting de nieuw benoemde voorzitter zijne betrekking zal aannemen. De Kamer zal alsdan hare werkzaamheden voortzetten, o. a. eene commissie benoemen, tot het opstellen van een ontwerp van adres in antwoord op de Troonrede.

Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, 21 September. De Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft heden ten 2 ure vergaderd, en heeft het besluit van 9 October 1850, no. 86, betreffende commissie tot nader onderzoek ten aanzien van de doelmattigheid en uitvoerbaarheid der afdeling en droogmaking van de Haverweze putbonden en zijne leden, die commissie vervuld te plaatsen, onder dankbetuiging voor hunne bevestiging dienste.

Z. M. heeft op hun verzoek eervol ontslag verleend: aan den heer W. Rozeboom als dijkgraaf van lands van Hagestein; proff. Zuidholland, en den heer C. Bassa, als Heemraad der polders Helewa-Boskoop, prov. Zuidholland; aan den heer W. A. Brink, als lid der directie van het Tjankaspel en Zylveet, prov. Groningen; en benoemd: tot dijkgraaf van den Sabina-Henriepolder, prov. Noordbrabant, den heer J. C. Maris; tot Heemraad van den Zuidhollandschen polder onder Dabben, prov. Noordbrabant, de heeren A. Hagedorn en G. Grooten; tot geveren bij de watering van Walsorden, prov. Noordbrabant, den heer L. van Dixhoorn; tot Heemraad van de polder van ter Griffen, prov. Utrecht, den heer J. P. G. van der Meer; raad in het polderbestuur van Hoog, prov. Noordbrabant, den heer W. Hamdus; raad in het polderbestuur van Wierum en de Hooge, prov. Noordbrabant, den heer J. A. van der Meer; raad in het polderbestuur van de Hooge, prov. Noordbrabant, den heer J. A. van der Meer.

